

Javaslat a

**Korsós Bálint: „Áldott legyen a láng...” (Pápai hatások Jókai írásművészetében)
tanulmánya**

[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Vadász Márta (név)

..... (aláírás)

Pápa, 2018. június 8. (település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Pápai Református Kollégium Gimnáziuma és Művészeti Szakgimnáziuma
8500 Pápa, Március 15. tér 9.
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Vadász Márta**

Levelezési cím: **8500 Pápa Március 15. tér 9.**

Telefonszám: **70-591-84-65**

E-mail cím: **vadasz.marta@gmail.com**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság
--	-------------------------------------	---------------------------------	---
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai sorozatában látott napvilágot 2001-ben „A kényes úrfi s a rongyos baka”. Tanulmányok két halhatatlan pápai diákról című tanulmánykötet Mezei Zsolt sorozatszerkesztő gondozásában. A kötetet lektorálta Kerényi Ferenc, kiadását támogatta a Magyar Millennium Irodalmi Évfordulós Bizottság. A 12 szerző egyike dr. Korsós Bálint. Tanulmányának címe: „Áldott legyen a láng...” (Pápai hatások Jókai írásművészetében)

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A tanulmány felvételét a pápai értéktárba az indokolja, hogy noha Jókai „Ismert regényeiben a kimondottan szülővárosát érintő írásokat leszámítva alig találunk dunántúli vagy éppen pápai vonatkozásokat.” Sokkal inkább „...Jókai Debrecen kultusza....mutakozott meg regényeiben...”, mégis a sok utána járást és olvasást igénylő, gazdag forrásanyagokra való hivatkozás által Korsós Bálint azt igazolja, hogy a Pápan eltöltött évek lenyomatai miként vannak jelen Jókai műveiben. A tanulmány szerzője az írás születésekor a Pápai Református Kollégium Gimnáziumának magyar-történelem szakos tanára, igazgatóhelyettese volt. Tanulmányait, és pályáját is a Debreceni Kollégiumban kezdte. 2004 és 2007 között a Pápai Református Kollégium Gimnáziumának, 2007-től pedig 2014-ben bekövetkezett haláláig a Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziumának igazgatója volt.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- Mezei Zsolt: „A kényes úrfi s a rongyos baka”. Tanulmányok két halhatatlan pápai diákról. Pápa, 2001. 183-202.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincs weboldala

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Korsós Bálint tanulmánya – a pápai hatásokról Jókai írásművészetében – felhasználja:
Nádasdy Lajos: Pápai diákemlékek Jókai regényeiben = Életünk 1975. 2. 151-152.,
Bodolay Géza: Jókai „pozsonyi” rektorprofesszora és „debreceni” diákdala a pápai kollégiumban = ItK 1982. 5-6. 699-709. c. írásokat, melyek konkrétan a szerző témáját érintő tanulmányok.

A református gimnázium tanára, Korsós Bálint, mint diákjaira hatni kívánó és tudó tanár szívesen tárja fel Jókai Mór műveiben a pápai professzorok hatását, így a még Jókai diákoskodása idejében is pápai legenda Mándi Mártonét, a Dunántúl református kollégiuma országos hírű tudósgárdáját.

„Könyveik, közéleti és tudományos szereplésük mellett az is illusztrálja a professzori kar felkészültségét, hogy valamennyien öt vagy ennél több nyelvet beszéltek. A klasszikus nyelvek mellett a németet és a franciát valamennyien ismerték, s Bocsor még angolul, Stettner olaszul is tudott, ketten az arab nyelvet, Széki Béla pedig a szanszkritot is olvasta. (Írónknak ismerős modellje lehetett némelyikük az Eppur si muove (És mégis mozog a föld) keleti nyelveken beszélő professzorához.)

Jókai Tarczy Lajos akadémiai tag természettan órái mellett Bocsor István francia nyelv és történelem, Farkasdy Károly senior mértan és Széki Béla hittanóráit látogathatta.”

Tovább idézve Korsós Bálintot:

„Aligha túlzunk, ha Bocsor történelmi előadásainak tulajdonítjuk írónk élete végéig következetesen képviselt szabadelvű politikai értékrendjének és felfogásának a megalapozását.”

Bocsornak hegeli elveken nyugvó, ámde a filozófiatörténet német klasszikusánál jóval radikálisabb, aktivitásra serkentő történelemszemlélete hatott 1848-ig egy egész nemzedékre (hozzávetőleg: 1000-1200 diákra) – Bocsor „modern kori történelmet, s azon belül is az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat által képviselt alkotmányossági eszményt és a nagy francia forradalom harcos szabadságszeretét középpontba állító felfogásán nevelkedtek. „S nem csupán a nagy nyugati hatalmak példáit vetítette hallgatósága elé, nagy hatással beszélt a reménytelennek látszó helyzetben lévő olasz és lengyel szabadságküzdelmekről. A magyar történelmet nem csak a hagyományos protestáns sérelmi nézőpontból tárgyalta, hanem rokonszenvvel szólt II. József reformkísérleteiről (nem szűkítve ezt le a protestánsokat kedvezően érintő türelmi rendeletre, s ugyanezen értékeléssel találkozunk a Rab Rábyban is). Tőle indult ki ugyanakkor tanítványainak Rákóczi-kultusza (...), s az Eppur si muove diák hőseiben él tovább.

Bocsor a nemzetgazdász szemével az ország elmaradottságának okát elsősorban az ipar és kereskedelem fejletlenségében látta, s a gazdasági modernizáció fontosságát tanítványai is képviselték.

Mindemellett a történészprofesszor olvasóköréből ebben a tanévben kifejlett Ifjúsági Képzőtársaságban az alapszabályba foglalt politizálás tilalma ellenére is megnyilatkozó közéleti érdeklődés sem pusztán csak a korszellemnek tudható be. A negyvenes évek elején Széchenyi, Kossuth méltatása mellett (Kossuth Pesti Hírlapját éppen azon az ülésen mutatta be Kerkápoly, amelyiken Jókai egyik Vörösmarty-szavalata is elhangzott) pályaművek születtek az ország hátramaradottságának okairól, s a tagok részvények vásárlásával jelképesen is támogatták a Műegyetem építését és a Kliegl-gépgyárat.

(Jókai írói és politikai pályáját meghatározó szabadelvű elkötelezettségét egészében bemutatja Fábri Anna Jókai-breviáriuma: Fábri Anna: Jókai Mór. Magyar Szabadelvűek-sorozat, Bp. 1998)

Tarczy Lajos lebilincselően színes természettan előadásai, kísérletei pedig írónk későbbiekben is élénk természettudományos érdeklődését alapozták meg. Erről a szellemi „mindenevő”, rendkívül széles látókörű író egész életműve tanúskodik, kiváltképpen a tudományos előadással, geológiai és biológiai látomással kezdődő *Fekete gyémántok*, valamint a tudományos fantasztikum körébe sorolt *A jövő század regénye* győznek meg bennünket. Ez utóbbiban a korszakalkotó feltalálók közt tanára nevét is említi, s a kritikai kiadás szerint használja is hozzá Tarczy legismertebb munkáját, az atyai barát által 1873-ban neki ajándékozott és dedikált Természettant.”

Korsós Bálint elemzése példánk lehet a mai iskola szellemének, tanáregyéniségeinek az iskolából kikerült diákok műveiben, teljesítményeiben, gondolkodásában fellelhető hatásainak meglátásához.

Mátyus Aliz író

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat